

Brüssel, 4. juuni 2026
(OR. en)

10144/26

ECOFIN 752
UEM 230
SOC 340
EMPL 169
COMPET 699
ENV 642
EDUC 224
ENER 341
JAI 753
GENDER 80
JEUN 121
SAN 417
ECB
EIB

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	3. juuni 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 227 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, mis käsitleb Rootsi majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 227 final.

Lisatud: COM(2026) 227 final

Brüssel, 3.6.2026
COM(2026) 227 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Rootsi majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

{SWD(2026) 227 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Rootsi majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97,¹ eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltõidu,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmärged; raamistik peaks reformide ja investeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas ELi toimimise lepingus sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitusel ja jälgitakse nende rakendamist.
- (2) 16. juulil 2025 võttis komisjon vastu ettepaneku määruse kohta, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond aastateks 2028–2034 ning

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509³. Ettepaneku eesmärk on suurendada finantsarhitektuuri killustatuse vähendamise teel liidupoolse rahastamise tulemuslikkust ja toetada liikmesriike nende majanduspoliitika koordineerimisel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 175.

- (3) 25. novembril 2025 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Rootsit ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta,⁴ soovitusel Euroopa Liidus inimkapitali käsitleva nõukogu soovitusel kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitusel⁵ vastu 21. aprillil 2026 ning ühise tööhõivearuande ja inimkapitali käsitleva soovitusel 9. märtsil 2026.
- (4) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Euroopa poolaasta on kooskõlas konkurentsivõime kompassi põhimõtetega, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika vastab komisjoni strateegilistele eesmärkidele, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.
- (5) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng koos taaste- ja vastupidavusrahastu viimase etapi rakendamisega⁶. Taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega on olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki hiljutiste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovituseltes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusel arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahastu kehtivusaeg läheneb lõpule, on jätkuvalt oluline jätkata rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme ja investeringuid, eelkõige neid, mis aitavad lahendada riigipõhistes soovituseltes esile toodud probleeme.
- (6) Komisjon avaldas 3. juunil 2026 Rootsi kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles on hinnatud Rootsi edusamme asjaomaste riigipõhiste soovituselte järgimisel ning tehtud kokkuvõtte sellest, kuidas Rootsi on rakendanud taaste- ja vastupidavuskava. Kõnealuse analüüsi põhjal on riigiaruandes kindlaks tehtud Rootsi kõige pakilisemad probleemid. Samuti hinnati Rootsi edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba

³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja turvalisuse fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509, COM(2025) 565 final. Kavandatud määruse üle peetakse praegu läbirääkimisi kaaseadusandjatega.

⁴ ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁵ Nõukogu 21. aprilli 2026. aasta soovitusel euroala majanduspoliitika kohta (ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

- (7) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Rootsi kohta põhjaliku analüüsi. Peamised järeldused,⁷ milleni komisjoni töötajad oma hinnangus Rootsi makromajandusliku haavatavuse kohta kõnealuse määruse kohaldamisel jõudsid, avaldati 20. mail 2026. Komisjon jõudis 3. juunil 2026 järeldusele, et Rootsis ei esine enam makromajanduslikku tasakaalustamatust. Kinnisvaraturu ja erasektori kõrge võlatasemega seotud haavatavus püsib, kuid selle ulatus on viimasel ajal vähenenud. Kuigi Rootsi majandus on ujuva intressiga hüpoteeklaenude laialdase kasutamise tõttu intressimäärade suhtes väga tundlik, osutus see 2022. ja 2023. aastal kõrgemate intressimäärade suhtes vastupidavaks, mis põhjustas eluasemehindade languse. Sellest ajast saati on eluasemehinnad olnud stabiilsed ja näivad vähem ülehinnatud kui varem. Suur ärikinnisvarasektor näitas märke refinantseerimissuutlikkuse paranemisest, kuna intressimäärad alanesid ja juurdepääs kapitaliturgudele paranes. Kodumajapidamiste võla suhe SKPsse, mis oli alates pandeemiast vähenenud, peatus 2025. aastal ja jääb eeldatavasti stabiilseks. Edaspidi võib eluasemepuudus koos leebemate nõuetega laenuvõtjatele tõsta eluasemehindu ja kodumajapidamiste võlakoorumust. Pangad on endiselt tugevad ja kasumlikud ning nende viivislaenude maht on väike. Hiljuti on võetud mõningaid meetmeid, et muuta üüriturgu paindlikumaks, ning 2025. aasta lõpus kohandati ehituslubade õigusraamistikku. Edaspidi aitaks eluasemete pakkumise tulemuslik suurendamine ja laenuga rahastatavat eluaseme soetamist stimuleerivate maksusoodustuste kaotamine koos makrotasandi usaldatavusjärelevalve meetmete õige kasutamisega eluasemehindade kasvu veelgi pidurdada ja kodumajapidamiste võlakoorumust püsivalt vähendada. Euroopa poolaasta loob raamistiku, mille abil jälgida eluasemereformide edenemist.
- (8) Nõukogu võttis 21. jaanuaril 2025 komisjoni hinnangu ja soovitusel põhjal vastu soovitusel, millega kiidetakse heaks Rootsi riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava⁸. Eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja selles kehtestatakse netokulude maksimaalse kasvumäära kujul eelarvepiirang neljaks aastaks. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 4,0 % 2025. aastaks, 4,4 % 2026. aastaks, 4,4 % 2027. aastaks ja 4,6 % 2028. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvutatud võrdluses baasaastaga 2023 ning mis on 2025. aastal 10,7 %, 2026. aastal 15,5 %, 2027. aastal 20,6 % ja 2028. aastal 26,1 %.
- (9) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon on kutsunud liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi;⁹ Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks. Sellest hoolimata võivad liikmesriigid taotleda riikide vabastusklausli aktiveerimist ükskõik millal kuni aastani 2028, tingimusel et nad vastavad määruse (EL) 2024/1263 artiklis 26 esitatud tingimustele.

⁷ SWD(2026) 143 final.

⁸ Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Rootsi riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/644, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj>).

⁹ Komisjoni teatis „Suuremate kaitsekulutuste võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti raames“ (Brüssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final).

- (10) Rootsi esitas 30. aprillil 2026 oma 2026. aasta eduaruande¹⁰ netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise ning Euroopa poolaasta riigipõhiste soovitustes kindlaks tehtud peamiste probleemide käsitlemiseks vajalike reformide ja investeeringute rakendamise kohta. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab iga-aastane eduaruanne ka Rootsi kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta.
- (11) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 1,5 % ja THHI inflatsioon 2,6 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2026. aastal 1,8 % ja 2027. aastal 2,2 % ning THHI inflatsioon on 2026. aastal 1,5 % ja 2027. aastal 1,8 %.
- (12) Eurostati esitatud andmete¹¹ põhjal suurenes Rootsi valitsemissektori eelarve puudujääk 1,5 %-lt SKPst 2024. aastal 1,3 %-le SKPst 2025. aastal. Kevadprognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal on komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis eeldatud, et valitsemissektori eelarve puudujääk on 2026. aastal 2,8 % ja 2027. aastal 2,5 % SKPst. 2026. aasta suurem puudujääk kajastab peamiselt suhteliselt märkimisväärseid otsustuspõhiseid eelarvekulutusi eeskätt kaitsevaldkonnas.
- (13) Komisjoni prognooside kohaselt oli eelarvepoliitika,¹² mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2025. aastal pärssiv (0,3 % SKPst). Prognooside kohaselt on see 2026. aastal ekspansiivne (1,9 % SKPst) ja 2027. aastal pärssiv (0,6 % SKPst).
- (14) Eurostati esitatud andmete¹³ põhjal suurenes Rootsi valitsemissektori võlg 34,2 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 35,1 %-le SKPst 2025. aasta lõpus. Prognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal on komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis eeldatud, et valitsemissektori võla suhe SKPsse suureneb 2026. aasta lõpuks 36,6 %ni ja 2027. aasta lõpuks veel 37,7 %ni. See, et valitsemissektori võla suhe SKPsse 2026. aastal suureneb, on peamiselt seotud eelarvepuudujäägi suurenemisega.
- (15) Eurostati andmetel¹⁴ moodustasid valitsemissektori kaitsekulutused Rootsis 2025. aastal kokku 2,9 % SKPst. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid need 2026. aastal moodustama 3,8 % SKPst.
- (16) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris kehtestas Rootsi eelarvepoliitika meetmed, et leevendada kõrgete energiahindade mõju kodumajapidamistele ja ettevõtetele. Meetmed hõlmasid bensiini ja diislikütuse aktsiisi mittesihipärast vähendamist kuni vastavalt 30. septembrini ja 30. novembrini ning 2026. aasta jaanuari ja veebruari gaasi- ja elektrikulude katteks

¹⁰ 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

¹¹ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

¹² Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka liidu eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat hinnatakse järgmiste näitajate vahena: i) keskpika perioodi potentsiaalne kasv ja ii) muutus esmastes kuludes, millest on maha arvestatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, kuid mis hõlmavad taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest liidu vahenditest saadud tagastamatust abist (toetustest) rahastatud kulusid.

¹³ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

¹⁴ Eurostat, valitsemissektori kulud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori (COFOG) alusel.

kodumajapidamistele tagantjärele antavat mittesihipärast rahalist toetust. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on nende meetmete eelarvekulu 2026. aastal 0,2 % SKPst¹⁵. Komisjoni hinnangus leitakse, et kui nimetatud meetmed jääksid kehtima kuni 2026. aasta lõpuni, ulatuks nende eelarvekulu 2026. aastal 0,4 %ni SKPst.

- (17) Komisjoni arvutuste kohaselt suurenesid Rootsi netokulud 2025. aastal 2,2 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 8,2 %. Netokulude kasv 2025. aastal on alla soovitatud maksimaalse kasvumäära. 2024. ja 2025. aasta kokkuvõttes jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti alla soovitatud maksimaalse kasvumäära.
- (18) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Rootsi netokulud 2026. aastal suurenema 6,5 % ning 2024., 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 15,3 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 1,0 % SKPst. 2024., 2025. ja 2026. aasta kokkuvõttes jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär alla soovitatud maksimaalse kasvumäära. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite eduka rakendamise eest, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.
- (19) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF) ja Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamine edeneb Rootsis nii projektide väljavalimise kui ka maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest kiiremini. Oluline on säilitada praegune hoog, maksimeerides samal ajal investeeringute mõju kohapeal. Rootsi võtab oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames juba meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks. Mõnes valdkonnas, näiteks kestlikus linnaarenduses ja ringmajanduses, võib siiski olla vaja rakendamisele rohkem tähelepanu pöörata. Esmatähtis on tagada, et uued investeeringud, mille Rootsi pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahendamise määruses¹⁶ kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult.
- (20) Rootsil on mitmeid probleeme seoses eluasemeturu ja kõrge võlatasemega, kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise, taastuvate energiaallikate kasutuselevõttuga, mis on seotud elektrivõrgu võimsuse ja ülekandepiirangutega, haridussüsteemi ja õpilaste halvenevate haridustulemustega ning oskuste nappusega, mis on kõige märgatavam ebasoodsa sotsiaal-majandusliku ja rändetaustaga inimeste puhul.
- (21) Rootsis on kogu OECD kõige rangem üürikorraldus; sealne turg on jaotatud turuhinnast madalama üüriiga reguleeritud korterite ja turuhinnale vastava üüriiga uuemate korterite vahel. Selline ülesehitus põhjustab pikki järjekordi reguleeritud korteritele ning piirab mehhanisme korterite jagamiseks kõige enam abi vajavatele inimestele, samuti pärsib see elamuehitust ja piirab tööjõu liikuvust. Ehituslubade kohta käivad andmed kinnitavad ehitustegevuse tõsist vähenemist ning viitavad

¹⁵ See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi aluseks oleva kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahendamise raames.

sellele, et stabiliseerumine toimub madalal tasemel. Et pakutavate eluasemete nappus ei süveneks, tuleb eriti linnapiirkondades ehitustegevust märkimisväärselt suurendada ning püüda kõnealuses valdkonnas hiljuti tehtud tööst lähtudes ja seda laiendades lühendada üldplaneeringute ja lubade menetlemise aega. Erasektori võla tase on üks ELi suuremaid. Hüpoteeklaenude soodne maksustamine, eriti hüpoteeklaenu intresside märkimisväärne mahaarvamine on kodumajapidamiste laenuvõtmise seisukohast endiselt oluline motivaator. Mõjusad reformid võiksid vähendada võlgade kuhjumise stiimuleid ja parandada taskukohasust.

- (22) Praeguse poliitikaga ei saavuta Rootsi 2030. aastaks seatud kasvuhoonegaaside vähendamise ELi eesmärgi. Rootsi kasvuhoonegaaside heitkogused suurenesid 2024. aastal peamiselt maanteetranspordis ja väljaspool teid kasutatavate liikurmasinade arvelt. Esmajoones peegeldab see vajakajääk viimase aja poliitikamuudatusi, näiteks biokütuste segamise kohustuse ja vedelkütuste maksude vähendamist, mis on põhjustanud kasvuhoonegaaside heitkoguste suurenemise. Ka süsiniku eemaldamine ei ole Rootsis piisav, et saavutada maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse alased ELi 2030. aasta eesmärgid. Nende eesmärkide saavutamiseks on vaja täiendavaid poliitikameetmeid, muu hulgas kütuste maksustamise ja metsa kestliku majandamise stiimulite näol.
- (23) Rootsi on endiselt see liikmesriik, kus taastuvenergia osakaal energia lõpptarbimises on kõige suurem. Elektrivõrgu võimsuse ja ülekandepiirangud takistavad siiski taastuvate energiaallikate edasist kasutuselevõttu. Nende piirangute kõrvaldamine on otsustava tähtsusega, sest eelduste kohaselt kasvab energia lõpptarbimine Rootsis enne 2045. aastat märkimisväärselt tööstuse ja transpordi suurenenud elektrifitseerimisvajaduse tõttu. Parema juurdepääsu Rootsi kasutamata taastuvenergiapotentsiaalile võiks aidata kaasa riigi lõunaosas jätkuvale tööstuse elektrifitseerimisele ning toetada riigi põhjaosas innovaatilise ja rohetööstuse arengut ja süsinikuheite vähendamist.
- (24) Praegused loamenetlused pärsvad uusi suuremahulisi puhta tööstuse projekte ja Rootsi taastuvenergia tootmisvõimsuse kasvu. Pikaldased ja keerukad menetlused tekitavad muu hulgas investeringutega seotud ebakindlust ja takistavad mere- ja maismaatuuleenergia projektide kasutuselevõttu. Rootsil võiks kasu olla hiljuti vastu võetud sihipäraste kohalike hüvituskavade laiendamisest ja edasiarendamisest ning ebatõhusatest loamenetlustest ja kohalike omavalitsuste vetoõigusest tulenevate tõkete vähendamisest.
- (25) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti lahendada oskuste ja hariduse vallas inimkapitaliga seotud struktuursed probleemid, mis pärsvad konkurentsivõimet. Rootsile adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitused võivad aidata rakendada nõukogu soovitusi inimkapitali kohta liidus.
- (26) Rootsi õpilaste põhi- ja digioskuste näitajad on üle ELi keskmise, kuid põhioskustega seotud haridustulemused on võrreldes 2018. aastaga halvenenud. Koolisüsteem ei taga õiglust, nagu näitab asjaolu, et põhioskuste puudulik omandamine on eriti suur sisserändaja või ebasoodsa sotsiaal-majandusliku taustaga õpilaste seas, kes on ühtlasi suurema tõenäosusega koondunud teatavatesse koolidesse. Ebasoodsatest oludest pärit õpilased on alaesindatud ka erakoolides, kus ollakse hindamisel keskmisest lahkemad ja kus õppinud lastel on seega paremad võimalused õpingute jätkamiseks. Märkimisväärne osa õpilastest lõpetab kohustuslikud õpingud hinnetega, mis on liiga

madalad või mittetäielikud ning välistavad õpilaste pääsemise keskkooli ja seega ka jätkuõppe ja kõrghariduse. Kvalifitseeritud õpetajate pidev nappus, seda eriti neis koolides, alusharidus- ja lastehoiuasutustes, kus on palju ebasoodsas olukorras olevaid õpilasi, ohustab haridussüsteemi kvaliteeti ja õiglust ning süvendab halvenevaid haridustulemusi veelgi. Rootsil oleks kasulik edasi arendada hiljutisi reformiettepanekuid, mille eesmärk on leida lahendus õigluse ja tulemuslikkuse negatiivsete suundumuste algpõhjustele.

- (27) Jõupingutustest hoolimata püsib tööjõu ja oskuste nappus teatavates sektorites ja teatavatel kutsealadel, nagu tervishoid, IT ja haridus, ning hariduse ja koolituse ja tööturu nõudmiste vaheline ebakõla võimendab seda veelgi. See avaldab negatiivset mõju Rootsi konkurentsivõimele ja põhjustab struktuurset töötust. On mitu piirkonda, näiteks põhjapoolsed hõredalt asustatud piirkonnad, kus on tööjõupuudus, kuigi mujal on tööjõu ülejääk; see näitab, et vaja on parandada tööjõu liikuvust ning avalikke teenuseid ja taristut, et töötajad saaksid ümber paikneda piirkonnadesse, kus pakutavad töövõimalused vastavad paremini nende oskustele. Kutsehariduses ja -koolituses osaletakse varasemast rohkem, kuid selles vallas esineb jätkuvalt probleeme tööturu vajadustega kohanemisel ning kasvanud on selliste kooli lõpetanute osakaal, kelle töö ei vasta nende haridusele ja koolitusele. Haavatavatest elanikkonnarühmadest pärit inimeste, eeskätt ebasoodsas olukorras olevate ja rändetaustaga inimeste kiirema tööturule integreerimise tagamiseks võetud meetmete mõju on seni olnud piiratud ning väljaspool ELi sündinud inimeste töötuse määr on Rootsis endiselt kogu ELi kõrgeim. Haavatavatesse elanikkonnarühmadesse kuuluvate inimeste madalam haridustase ja piiratud oskused vähendavad nende tööalast konkurentsivõimet veelgi,

SOOVITAB Rootsil võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Arvestades komisjoni poolt 2026. aastaks prognoositud olulist kõrvalekallet soovitatud netokulude ülemmäärast, tagada, et netokulud vastaksid nõukogu poolt 21. jaanuaril 2025 soovitatud maksimaalsetele kasvumääradele. Tugevdada kaitsevalmidust, tagades samal ajal kulutuste tõhususe ja kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et kõik energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud haavatavate leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega.
2. Tagada taaste- ja vastupidavusraha raames rakendatavate reformide ja investeringute järjepidevus. Säilitada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamise hoog, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahehindamise käigus vahendite strateegilistele prioriteetidele ümberjaotamisele ja raamistikus ette nähtud paindlikkusele.
3. Parandada eluasemeturu tõhusust, sealhulgas üürituru reformimise kaudu. Stimuleerida investeerimist elamuehitusse ja kõrvaldada struktuursed tõkked, et leevendada eluasemenappust, eeskätt linnapiirkonnades. Vähendada võlgade kuhjumise stiimuleid muu hulgas hüpoteeklaenude intressimaksede maksustatavast tulust mahaarvamise võimaluse kaotamise või vähendamisega.
4. Tagada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise ja sidumise eesmärkide saavutamine, vähendades eelkõige maanteetranspordi heidet. Laiendada ja ajakohastada energia ülekandevõrke. Kiirendada ja lihtsustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu loamenetlusi, eelkõige avamere tuuleenergia ja maismaa tuuleenergia puhul, ning vältida antud lubade tagasipööramist.

5. Parandada haridustulemusi, eeskätt ebasoodsa sotsiaal-majandusliku ja rändetaustaga õpilaste puhul, tegeleda kvalifitseeritud õpetajate nappuse probleemiga, tagada koolisüsteemis õiglus. Arendada tööjõu oskusi ning lahendada oskuste nappuse ja tööturu nõudlusele mittevastavuse probleem sihipäraste aktiivsete tööturupoliitika meetmete abil ning toetamise ja stiimulite kaudu, mis parandaksid eeskätt ebasoodsa sotsiaal-majandusliku ja rändetaustaga inimeste integreerimist tööturule.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*